

Kombinovatelnost využití zemědělských podpor a opatření v rámci programů MŽP

Na stejnou činnost, v rámci jednoho zájmového území, není možné poskytnout dotaci ze dvou zdrojů (národních, evropských či v kombinaci). K překryvu ploch může docházet při současné podpoře ze Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027 (dále také jen „SP“) a programů v gesci MŽP, konkrétně Programu péče o krajinu, Podpory obnovy přirozených funkcí krajiny, Národního plánu obnovy – Podpory obnovy přirozených funkcí krajiny, Operačního programu životní prostředí 2021–2027 a programu LIFE.

Princip a logika plateb ve druhém pilíři SZP (zejména Agroenvironmentálně-klimatická opatření (dále „AEKO“) a opatření Ekologické zemědělství (dále „EZ“)) pro období 2023–2027 dle SP je obdobná jako v PRV 2014–2020 a jsou hrazeny obdobné operace, které jsou nad rámec běžné zemědělské praxe a současně jsou také nadstavbou pravidel podmíněnosti (dále „CC“) a přímých plateb (dále „PP“). Proti předchozímu období však došlo ke zpřísnění základních podmínek hospodaření dle CC a PP, čemuž se přizpůsobily i podmínky podpor ze druhého pilíře.

Z programů MŽP je možné na pozemcích zahrnutých do zemědělských dotací hradit tyto činnosti (bez rizika dvojího financování):

- Výsadba solitérních dřevin, linií a skupin dřevin (s vyloučením možnosti překryvu s opatřením Agrolesnictví SP SZP 2023-2027)
- Ošetření památných, významných či jinak cenných stromů
- Likvidace nežádoucích náletových a invazních dřevin
- Revitalizace vodních toků, blat, niv nebo mokřadů
- Tvorba a údržba tůní a ostatních malých vodních ploch
- Výstavba oplocení vč. vyplocování citlivých ploch uvnitř pastvin (mokřadů, pramenišť apod.)
- Vyhrabávání nedopasků
- Obohacení lučního porostu přisevem
- Jarní vláčení
- Vyžínání borůvčí
- Zřízení naučných stezek a další nezemědělské činnosti

Základní přehled požadavků vybraných intervencí ze Strategického plánu SZP, u kterých může docházet k překryvu:

- **Podmínky podmíněnosti (CC) na trvalých travních porostech¹** – zachování trvalých travních porostů na základě poměru trvalých travních porostů (TTP) k zemědělské ploše + zákaz přeměny nebo orby TTP označených jako environmentálně citlivé oblasti s TTP v lokalitách sítě Natura 2000.
- **Přímé platby (PP) – základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS)²** – provedení pastvy, likvidace nedopasků u ploch s průměrnou sklonitostí menší než 10°, nebo seče s odklizením biomasy nebo mulčování, a to v termínu do 31. srpna roku podání žádosti.
- **PP – základní celofaremní ekoplatba na trvalé travní porosty (kultura T) a travní porosty (kultura G)²** – provedení pastvy s likvidací nedopasků u ploch s průměrnou sklonitostí menší než 10°, nebo seče s odklizením biomasy do 31. července roku podání žádosti (u oblastí H1 do 31. srpna); ponechání na DPB s výměrou nejméně 12 hektarů

¹ „Cross-Compliance“ dle nařízení vlády č. 73/2023 Sb., o stanovení pravidel podmíněnosti plateb zemědělcům – minimální požadavky, které se týkají např. používání hnojiv a přípravků na ochranu rostlin.

² Dle nařízení vlády č. 83/2023 Sb., o stanovení podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům (dříve „SAPS“).

neposečenou plochu o rozloze nejméně 3 % a nejvýše 15 % výměry DPB do 15. srpna a tuto neposečenou plochu následně posekat do 31. října roku podání žádosti;

- **na kultuře T:** povinnost zatravnění výměry DPB, které jsou v oblastech environmentálně citlivých ploch nebo v oblasti Natura 2000 a byly alespoň jeden den evidovány jako TTP, nebo výměře odpovídající dané výměře mimo tyto oblasti;
- **na kultuře G:** nesnížit výměru od podání žádosti do 31. října, nebo tuto výměru převést do kultury T.
- **PP – základní celofaremní ekoplatba na jinou trvalou kulturu²** – zajistit bylinný pokryv celé plochy krajinnotvorného sadu od 1. června do 31. října (s výjimkou sadu do 3 let), provést mechanickou úpravu celé plochy do 31. srpna roku podání žádosti.
- **PP – základní celofaremní ekoplatba na ovocný sad²** – zajistit bylinný pokryv každého meziřadí a manipulačního prostoru sadu od 1. června do 31. října (s výjimkou sadu do 3 let), provést mechanickou úpravu meziřadí a manipulačního prostoru do 31. srpna roku podání žádosti.
- **Péče o trvalé travní porosty v rámci AEKO³ (opatření Ošetřování extenzivních travních porostů, dále „OETP“) a EZ⁴**
 - povinnost provést dvě seče (výjimečně jednu seč) s odklizením biomasy nebo jedno vypasení do určitého termínu, aplikovat hnojiva max. do 160 kg N/ha (pokud titul AEKO nestanovuje jinak) = neplacené podmínky – kromě titulů Trvale podmáčené a rašelinné louky, Suché stepní trávníky a vřesoviště a Málo úživné pastviny, ve kterých jsou náklady na seč, respektive pastva, součástí výpočtu sazby na ha, protože by údržba těchto ploch bez podpory nebyla prováděna,
 - udržení extenzity hospodaření – požadovaná intenzita chovu hospodářských zvířat nejméně 0,3 VDJ/ha TTP a maximálně 1,5 VDJ/ha zemědělské půdy evidované na žadatele ve vegetačním období (kromě výjimek na některé tituly a v zónách soustředěné péče NP a I. a II. zónách CHKO a maloplošných chráněných územích), sečení pozemku od kraje ke kraji či od středu ke krajům, posečení nedopasků po pastvě, případně požadovaný posun termínu první seče a ponechání dočasně neposečených ploch u DPB s výměrou nejméně 10 ha nebo nižší (3–15 % DPB, max. 1 ha, pokud není titulem AEKO stanoveno jinak) = placené podmínky.
- **AEKO – zatravnění orné půdy³**
 - povinnost zatravnit v prvním roce do 31. května běžnou směsí (nebo druhově bohatou či regionální směsí v oblastech CHKO, NP nebo Natura 2000, případně stanovenou směsí v oblastech drah soustředěného odtoku); možnost aplikovat hnojiva jen před založením porostu, poté nehnojit; v prvním roce provést seč s odklizením biomasy do 31. července (u oblastí H1 do 31. srpna), druhou seč s odklizením do 31. října; v prvním roce do 14. září neprovádět pastvu; od druhého roku provádět buď dvakrát seč s odklizením nebo pastvu s likvidací nedopasků (do sklonitosti 10°).
- **Péče o jinou trvalou kulturu v rámci AEKO³ – krajinnotvorné sady**
 - zajistit bylinný pokryv meziřadí a příkmenného pásu sadu, provést každoročně jedenkrát seč s odklizením biomasy nebo pastvu meziřadí a příkmenného pásu do 31. října; ponechat každoročně 15–30 % výměry DPB neposečené a tuto následně

³ Dle nařízení vlády č. 80/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření.

⁴ Dle nařízení vlády č. 81/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření ekologické zemědělství.

od 1. října do 30. listopadu posekat; zajistit stromy proti poškození pasenými zvířaty.

- **Oblasti Natura 2000 na zemědělské půdě⁵**
 - na území I. zóny CHKO je zakázáno používat hnojiva, s výjimkou pastvy hospodářských zvířat,
 - na území NP je ke hnojení možné používat pouze hnůj nebo kompost, za aplikaci hnojiva se nepovažuje pastva.
- **Platby v oblastech s přírodními omezeními (ANC)⁶**
 - povinnost být aktivním zemědělcem a pro stanovení výše podpory se posuzuje faremní systém (převažující živočišná výroba a převažující rostlinná výroba) dle intenzity chovu hospodářských zvířat,
 - dodržovat podmínku zemědělského obhospodařování – na trvalých travních porostech nebo travních porostech do 31. srpna příslušného kalendářního roku provést: pastvu, včetně likvidace nedopasků (likvidace nedopasků se nevztahuje na plochu s průměrnou sklonitostí převyšující 10°), nebo seč s odklizením biomasy nebo mulčováním.

Překryv programů MŽP a intervencí na travních porostech dle Strategického plánu SZP:

Pravidlo: Žádat lze pouze na péči nad rámec podmínek dotačních titulů, tj. od podpory v rámci MŽP je nutné souběž ošetřit, tedy odečíst část platby AEKO, EZ na TTP, ANC, PP nebo N2000, která odpovídá nákladu na provedení údržby běžnou mechanizací a v běžných podmínkách.

Nelze hradit:

- Není možné přispět na základní povinnost vyplývající z minimálních požadavků CC, PP a AEKO/EZ/ANC/N2000 na údržbu travních porostů. Pokud bude v rámci programu MŽP vyžadována náročnější údržba než v uvedených intervencích, tedy např. ručně vedenou mechanizací, lze tuto operaci připlatit pouze s odpočtem za základní údržbu a hradit tedy pouze rozdílnou výši nákladů na tyto činnosti.
- Není možné přispět na provedení pastvy/seče ve speciálních termínech oproti podmínkám titulů AEKO – OETP. Tyto termíny mohou být v plánu péče uvedeny jako nejvhodnější z pohledu ochrany přírody, ale nejsou pro pozemky s titulem AEKO závazné. Termín titulu AEKO – OETP má, jakožto vymezený management, prioritu.

Lze hradit:

- Je možné přispět na seč ručně nebo lehkou mechanizací s odklizením hmoty (náročnější provedení seče), výjimečně lze přispět i na provedení seče těžkou mechanizací, pokud se jedná o plochu ve zvýšeném zájmu ochrany přírody a seč je provedena šetrnějším způsobem, tj. např. fázově.
- Je možné přispět na seč nedopasků speciální mechanizací, případně ručně, pokud jsou pozemky této povinnosti vzhledem ke své svažitosti zbaveny (průměrná svažitost půdního bloku nad 10°). U pozemků do svažitosti 10° lze připlácet tuto činnost pouze s odpočtem.
- Je možné přispět na vyhrabání nedopasků.

⁵ Dle nařízení vlády č. 62/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření Natura 2000 na zemědělské půdě.

⁶ Dle nařízení vlády č. 61/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření v oblastech s přírodními omezeními (dříve „LFA“).

- Je možné přispět na vláčení.
- Je možné přispět na rozložení seče do více fází, to znamená, že je možné přispět na pojezdy mechanizace nad běžný rámec nutný pro realizaci podmínek titulu AEKO.
- Je možné přispět na hnojení v případě, kdy není titulem AEKO toto nějak omezeno nebo podpořeno (v případě Horských a suchomilných luk hnojených, kde je povinnost jedenkrát za závazek hnojení provést). V případě titulů zařazených v EZ a na území I. zón CHKO a území NP lze připlácet hnojení pouze v případě, že toto není v rozporu se zákonnými požadavky (případně je k tomuto účelu vydáno souhlasné stanovisko OOP), a to s odpočtem, neboť omezené hnojení je v rámci uvedených intervencí dle SP ošetřeno a kompenzováno. Obdobně platí pro vápnění.
- Je možné v rámci opatření zatravnování orné půdy přispět na péči o založený porost šetrnějším způsobem (nad rámec podmínek opatření).

Součástí dohody, smlouvy o dílo nebo žádosti by měla být informace, že vlastník/nájemce/hospodařící subjekt/žadatel čerpá zemědělské dotace, tj. např. podmínka provedení seče (resp. pastvy) je naplňována z titulu jiného závazku (dotačního programu). V rozpočtu opatření financovaného z programů v gesci resortu ŽP se zohlední snížení platby kvůli zamezení dvojímu financování se zemědělskými dotacemi – viz připojená tabulka s odpočty.

Přehled doporučených odpočtů z plateb při překryvu podpory z programů MŽP a podpor v rámci Společné zemědělské politiky

Při kombinaci více zemědělských podpor s podporou z programů MŽP na stejné ploše doporučujeme odečítat příslušnou částku od platby MŽP pouze jednou.

Příklad:

Zemědělec požádal na příslušný díl půdního bloku o BISS, Celofaremní ekoplatbu, ANC, Natura 2000 na zem. půdě, EZ na trvalých travních porostech a AEKO, ošetřování extenzivních trvalých travních porostů, titul Málo úživné pastviny. Protože jde o plochu s velkým významem pro biodiverzitu, OOP má zájem na poskytnutí příspěvku z PPK A na péči. Lze uzavřít dohodu se zemědělcem, v níž bude specifikována pastva šetrným způsobem, vyhovujícím ochraně přírody a zároveň bude v souladu s pravidly zemědělských dotací. Od částky, která odpovídá nákladům na pastvu s případnými příplatky dle aktuální verze NOO, bude odečteno 11 355 Kč/ha na ploše, která se překrývá s plochou DPB.

Při úvaze o stanovení odpočtu postupujeme od zemědělského opatření nejbližšího požadavkům na péči OOP, tj. od AEKO, a odpočet provedeme dle překryvu s příslušným opatřením/titulem AEKO, pokud o něj zemědělec žádá, a další opatření již neřešíme. Pokud zemědělec nežádá o AEKO, ale žádá o Ekologické zemědělství (a další platby), provedeme odečet příslušný k překryvu s EZ na TTP, pokud zemědělec nežádá o AEKO ani EZ, provedeme odečet příslušný k BISS atd.

Konkrétní činnosti hrazené z programů MŽP v kombinaci s tituly AEKO ⁷ dle SP SZP 2023–2027	Částka, kterou je nutno odečíst od platby v programu MŽP
<p>Seč ručně nebo lehkou mechanizací s odklizem hmoty:</p> <p>u titulů Obecná péče o extenzivní louky a pastviny, Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené a nehnojené, Horské a suchomilné louky hnojené a nehnojené, Ochrana modrásků, Ochrana chřástala polního, Druhově bohaté pastviny</p> <p>u titulu Trvale podmáčené a rašelinné louky</p> <p>u titulů Suché stepní trávníky a vřesoviště, Málo úživné pastviny</p> <p>u titulu Platba na výsledek</p> <p>u podopatření Zatravňování orné půdy – všechny tituly</p> <p>u podopatření Krajnotvorné sady</p>	<p>2 018 Kč/ha za jednu nebo dvě seče⁸</p> <p>22 397 Kč/ha</p> <p>11 355 Kč/ha</p> <p>5 008 Kč/ha</p> <p>2 018 Kč/ha</p> <p>2 018 Kč/ha</p>
<p>Ponechání nesečené plochy</p> <p>u titulů Obecná péče o extenzivní louky a pastviny⁹, Mezofilní a vlhkomilné louky (hnojené i nehnojené), Horské a suchomilné louky (hnojené i nehnojené) nad rámec závazku AEKO¹⁰,</p> <p>nekombinovat s titulem Ochrana modrásků</p> <p>u titulu Trvale podmáčené a rašelinné louky</p> <p>u titulu Platba na výsledek</p> <p>u podopatření Krajnotvorné sady</p>	<p>393 Kč/ha</p> <p>22 397 Kč/ha</p> <p>5 008 Kč/ha</p> <p>579 Kč/ha</p>
<p>Pastva</p> <p>u titulů Obecná péče o extenzivní louky a pastviny, Druhově bohaté pastviny</p> <p>u titulů Suché stepní trávníky a vřesoviště, Málo úživné pastviny</p> <p>u titulu Platba na výsledek</p> <p>u podopatření Zatravňování orné půdy – všechny tituly</p> <p>u podopatření Krajnotvorné sady</p>	<p>2 018 Kč/ha</p> <p>7 995 Kč/ha</p> <p>5 008 Kč/ha</p> <p>2 018 Kč/ha</p> <p>2 018 Kč/ha</p>

⁷ Je uveden název konkrétního titulu, jehož se daný odečet týká. Přístup je stejný u konvenčního i ekologického zemědělce.

⁸ Týká se počtu povinných sečí dle podmínek AEKO, tj. 1 (HSL, případně DBP) či 2 seče (Základ, MVL); pokud OOP vyžaduje seč navíc, lze za ni platit bez odpočtu

Seč nedopasků křovinořezem nebo ručně vedenou sekačkou u titulů Obecná péče o extenzivní louky a pastviny, Druhově bohaté pastviny	378 Kč/ha
u titulů Suché stepní trávníky a vřesoviště, Málo úživné pastviny	3 360 Kč/ha
u podopatření Zatravňování orné půdy – všechny tituly	378 Kč/ha
Hnojení u titulu Horské a suchomilné louky hnojené; toto platí, pokud bude hnojení probíhat jednou za pět let (a bude zaručena zpětná kontrola dodržování). Pokud bude požadováno hnojení častější, nelze kombinovat	2 011 Kč/ha
u titulu Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené	1 487 Kč/ha
s titulem Obecná péče o extenzivní louky a pastviny lze kombinovat bez odpočtu	

Konkrétní činnosti hrazené z programů MŽP v kombinaci s EZ na TTP ¹¹ (bez AEKO) dle SP SZP 2023–2027	Částka, kterou je nutno odečíst od platby v programu MŽP
Seč ručně nebo lehkou mechanizací	2 018 Kč/ha za první dvě seče s odklizem biomasy
Využití biomasy k výrobě sena nekombinovat	
Pastva	2 018 Kč/ha
Seč nedopasků křovinořezem nebo ručně vedenou sekačkou	378 Kč/ha
Hnojení u titulů základní ošetřování TTP	2 790 Kč/ha
u titulu přechodné období – základní ošetřování TTP	2 966 Kč/ha
na území I. zóny CHKO nebo NP lze hnojení kombinovat bez odpočtu, pokud zemědělec zároveň <u>nežádá</u> o platbu v rámci opatření Natura 2000 na zemědělské půdě ¹² ,	

⁹ Pokud OOP žadatelé přikáže/zaplatí seč před pastvou na dílech půdního bloku větších než 10 ha zařazených do základního titulu, tak tento díl již nebude považován za pasený (z hlediska zemědělských dotací) a žadatel je na něm povinen ponechat nepokosené plochy.

¹⁰ Platí též pro díly půdních bloků o výměře nižší než 10 ha, kde se zemědělec zavázal k ponechání nepokosených ploch a tato podmínka je financována v rámci platby AEKO.

¹¹ Týká se pouze Ekologického zemědělství na trvalých travních porostech.

¹² Týká se situace, kdy péče o travní společenstvo vyžaduje hnojení, přestože se jedná o přísně chráněné území. V takovém případě by docházelo ke kolizi se závazkem opatření Natura 2000 na zemědělské půdě, protože nevzniká újma z nehnojení.

Konkrétní činnosti hrazené z programů MŽP v kombinaci s přímými platbami – BISS a základní celofaremní ekoplatbou dle SP SZP 2023–2027 ¹³	Částka, kterou je nutno odečíst od platby v programu MŽP
Seč ručně nebo lehkou mechanizací s odklizem biomasy	2 018 Kč/ha
Ponechání nesečené plochy (u ekoplatby ¹⁴)	393 Kč/ha
Seč nedopasků křovinořezem nebo ručně vedenou sekačkou	378 Kč/ha
Pastva	2 018 Kč/ha

Konkrétní činnosti hrazené z programů MŽP v kombinaci opatřením Natura 2000 na zem. půdě dle SP SZP 2023–2027	Částka, kterou je nutno odečíst od platby v programu MŽP
Hnojení a vápnění	
- na území I. zóny CHKO	2 513 Kč/ha
- na území NP	1 487 Kč/ha

Konkrétní činnosti hrazené z programů MŽP v kombinaci platbami za přírodní znevýhodnění (ANC) dle SP SZP 2023–2027	Částka, kterou je nutno odečíst od platby v programu MŽP
Seč ručně nebo lehkou mechanizací s odklizem biomasy	2 018 Kč/ha
Seč nedopasků křovinořezem nebo ručně vedenou sekačkou	378 Kč/ha
Pastva	2 018 Kč/ha

¹³ Platí, i pokud zemědělec žádá jen o samotný BISS. Pozn.: v pravidlech pro BISS je zemědělec vázán podmínkami jen do 30. 9., tj. po tomto datu lze platit další seč/pastvu bez odpočtu.

¹⁴ Platí u sečených dílů půdních bloků větších než 12 ha, kde je ponechávání nesečených ploch povinností.